

H. Yasemin ÖZUĞURLU

Dr.

Mersin Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü

BİLİMSEL ÜRETİM SÜRECİNDE KAMU POLİTİKALARININ ROLÜ ve ÖNEMİ

Bu çalışmada kapitalist sistemin gelişme süreci boyunca devletin aldığı biçimlere bağlı olarak ve devletin ekonomi ile kurduğu ilişkiler bağlamında öznenin algılanışı, devletin öznenin içeriksel ve anlamsal dönüşümü üzerindeki etkisi, bilgi üretim süreci boyutu ile ele alınacaktır. Kapitalist sistemde ekonomik ve toplumsal yapıların temel belirleyeni, her ne kadar süreçler tarafından gizlenmeye çalışılsa da emek- sermaye ilişkisidir. Buradan hareketle bilgi üretim süreci, kaçınılmaz olarak kapitalist sistemin özellikleri ve gereksinimi doğrultusunda gelişmektedir. Kapitalist sistemin temel özelliği üretim araçlarında özel mülkiyetin olması ve üretimin kâr maksimizasyonunu sağlamak amacıyla yapılmasıdır. Bilindiği gibi kapitalist üretim, rekabete ve buna bağlı olarak kâr maksimizasyonunu sağlama hedefine dayanır. Rekabet ve kâr maksimizasyonu hedefi, firmaları piyasada kalabilmek için birim maliyetlerini düşürme zorunluluğu ile karşı karşıya bırakır ve teknolojik ilerleme bunu sağlamaktadır. Böylece birikim, yatırım ve sermaye araçlarına yeniden yatırım, kapitalist sistemin varlığını sürdürmesinin bir gereğidir. Böyle bir gereklilik, bilimsel ve teknolojik bilgi üretiminin toplumsal gereksinimleri karşılama doğrultusunda değil, sermaye birikimi gereksinimlerine cevap oluşturacak doğrultuda gerçekleşmesine neden olmaktadır. Kapitalist üretim ilişkilerinin tarihsel gelişimine bağlı olarak devletin ekonomik ve toplumsal yapının belirlenmesi konunun da üstlendiği rolün değişimi, bilimsel üretim sürecini önemli ölçüde etkilemektedir. Diğer bir anlatımla maddi üretim süreci, düşünce üretim sürecini büyük ölçüde belirlemektedir. Dolayısıyla devletin, maddi üretim sürecinin (sermaye birikiminin) sürekliliğini sağlama işlevi, bilimsel, düşünsel üretim sürecinin niteliğini ve biçimini de belirlemektedir. Esas olarak devletin işlevleri, sınıf mücadelesinin sonucu olarak belirginleşmektedir. Bir toplumsal yapı içinde bu mücadelenin kapsamı ve niteliği üretici güçlerin gelişmişlik düzeyi tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla sermaye dışı kesimlerin, sınıf içi konumlarından bağımsız olarak çatışmanın tarafı olmaları yani özne olarak hareket etme potansiyeli taşınması, gerek maddi gerekse düşünsel üretim sürecinin toplumsal gereksinimleri karşılamaya dönük biçimde gerçekleşmesini sağlayabilir. Ancak kapitalist üretim ilişkilerinin niteliği ve devletin üretim ilişkilerinin devamını sağlama işlevine dayalı olarak üretilen politikalar, maddi üretim sürecinde olduğu gibi düşünsel üretim sürecinde de üreticinin ürününe ve konumuna yabancılaşmasına yol açmaktadır. Böyle bir yabancılaşma süreci, bilimsel üretimin kapitalist işleyişin gereklerine tabii olması sonucunu doğurmaktadır. Özet olarak, maddi ve düşünsel üretimin piyasa koşullarına dayalı toplumsal nitelik kazanması, insanı üretimin nesnesi haline getirerek, kendine, konumuna ve doğaya yabancılaşmasını ortaya çıkarmıştır. Yabancılaşmanın toplumsal bir biçim alması, üretilen ve uygulanan eğitim politikaları, “araştırma- geliştirme” kriterleri, bilimsel üretim sürecinin belli kriter ve kurallara tabii olması vb. kamu politikaları yolu ile gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede çalışmada, kamu politikaları yoluyla ve yabancılaşma kavramına dayanarak bilimsel üretim sürecinin toplumsal gereksinimleri karşılama amacından uzaklaşma süreci incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Devlet, Kamu Politikaları, Yabancılaşma, Kapitalizm, Sınıf İlişkileri, Bilimsel Üretim

Temel Referanslar:

- Akça.İ ve diğ. ; “ Geç Kapitalizm, Yeni Sağ ve Yeni Üniversite”
- Akalın.E ve diğ.; Bilim, Bilim Politikaları ve Üniversiteler , Bağlam yayınları ,1997.

- Clarke.S (Ed) ; Devlet Tartışmaları : Marksist Bir Devlet Kuramına Doğru , Ütopya Yayınları , 2004.
- Durand.J.P ; Marx'ın Sosyolojisi , Birikim yayınları , 2000
- Ercan.F ; Eğitim ve Kapitalizm. Neo-Liberal Eğitim Ekonomisinin Eleştirisi, Bilim Yayınları 1998.
- Evans R.G; Akademisyenler ve Gerçek Dünya, Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007
- Fine.B ; “Economics Imperialism and Intellectual Progress:The Present as History of Economic Thought?” History of Economics Review
- Kahan.A ; “Western Intellectuals and Commerical Society” SOCIETY JANUARY/FEBRUARY 2006
- Marx .K ; Felsefenin Sefaleti , Sol Yayınları, 1999
- Mills .W ; Bilgi Sosyolojisi ve Bilgi Sosyolojisi Üzerine , Paragraf Yayınları, 2005.
- Ollman . B; Diyalektiğin Dansı: Marx'ın Yönteminde Adımlar, Yordam Kitap, 2006.
- Savran.G ; Özne-Yapı Gerilimi : Maddeci Bir Bakış , Kanat yayınları ,2006
- York.R ,Clark.B ; “ Pozitif Bir Bilim Olarak Maske Düşürme” Monthly Review (Türkçe), Nisan , 2006
- Weisskopf.A.W; Yabancılaşma ve İktisat , Anahtar Kitapları , 1995
- Woods.A,Grand.T ; Aklın İsyanı ,Tarih Bilinci yayınları , 2001
- Wood.W.E ; Kapitalizm Demokrasiye Karşı : Tarihsel Maddeciliğin Yeniden Yorumlanması , İletişim Yayınları ,2003
- West .E.G ; “The Political Economy of Alienation: Karl Marks and Adam Smith”Oxford Economic Papers , 1986